



Asia: U 16/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvan energian tuotannon ja energiainfrastruktuurihankkeiden lupamenettelyiden nopeuttamisesta.

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

- Liitto esittää vakavan huolen ympäristösääntelyn heikentämisestä.
- Luonnonsuojeluliitto ei kannata “erittäin tärkeä yleinen etu” -oletuksen laajentamista.
- Luonnonsuojeluliitto ei kannata valtioneuvoston luonto- ja lintudirektiiviin ehdottamia muutoksia tai direktiivien stressitestä.
- Luonnonsuojeluliitto yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että YVA-direktiivin liitteen I soveltamisalaa koskeva poikkeus tulisi poistaa ehdotuksesta.
- Luonnonsuojeluliitto yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, ettei hiljaista hyväksyntää tule ottaa käyttöön ja pitää ehdotusta ongelmallisena perustuslain näkökulmasta. On hyvä, ettei hiljaista hyväksyntää ehdoteta sovellettavaksi ympäristöllisiin lupiin.
- Toisin kuin valtioneuvosto, Luonnonsuojeluliitto kannattaa ehdotukseen sisältyvän riippumattoman välittäjän nimeämistä kaikissa jäsenvaltioissa hankkeiden sosiaalisen kestävyyden lisäämiseksi.
- Luonnonsuojeluliitto yhtyy valtioneuvoston huoleen siitä, että ehdotus johtaisi ympäristö- ja lupamenettelyjä koskevan EU-sääntelyn monimutkaistumiseen.
- Luonnonsuojeluliitto pitää erittäin ongelmallisena sitä, että mm. sääntelyn fragmentoitumisesta ja monimutkaistumisesta sekä lyhyistä määräajoista johtuen ehdotus lisäisi lupaviranomaisen ja todennäköisesti myös tuomioistuinten hallinnollista taakkaa ja viranomaistyötä, mutta tähän lisätyöhön ei ole luvassa tarvittavaa lisäresursointia.
- Liitto pitää ongelmallisena ehdotuksia, joiden mukaan luonnolle aiheutuvia haittoja voitaisiin korvata rahallisilla korvauksilla tai toteuttamalla kompensatiota vasta hankkeen toteutuksen aikana. Luonnonsuojelun kannalta keskeistä ja ensisijaista on aina haittojen välttäminen ja ennaltaehkäisy, toissijaisena toimenä ympäristö- ja luontohaittojen kompensatio on tärkeää. Tällöin kompensatiotoimien tulee kohdistua samaan luontotyyppiin tai lajiin/lajin elinympäristöön, kuin mikä aiheutuneen haitan tai heikennyksen kohde on.

Komission ehdotus koskee muutoksia uusiutuvan energian direktiivissä, sähkömarkkinadirektiivissä sekä kaasumarkkinadirektiivissä. Luonnonsuojeluliitto on huolissaan siitä, ettei komissio ole tehnyt ehdotuksesta varsinaista vaikutusten arviointia.

Kohdassa ympäristövaikutukset todetaan, että luonto- ja lintudirektiivin poikkeuslupamenettelyjen osalta ehdotus laajentaisi oletusta erittäin tärkeästä yleisestä edusta koskemaan myös koko siirto- ja jakeluverkkoinfrastruktuuria, erillisiä sähkövarastoja sekä latausinfrastruktuuria, mikä merkitsee huomattavaa laajennusta nykyiseen soveltamisalaan.

Ehdotuksen haitalliset vaikutukset todetaan U-kirjeen kohdassa “Vastuu ympäristöstä ja oikeusturva”: *“Ehdotukseen sisältyvät lintu- ja luontodirektiivien poikkeuslupamenettelyiden keventämistä koskevat esitykset vähentäisivät kyseisten direktiivien säännösten tehokkuutta, joiden seurauksena toteutuu ympäristöperusoikeudenkin sisältämä kaikkien vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta.”*

Luonnonsuojeluliitto pitää Komission ehdotusta haitallisena luonnolle ja vastustaa valtioneuvostosta poiketen ”erittäin tärkeä yleinen etu” -oletuksen laajentamista. Liiton mielestä muutoksia ei myöskään tule viedä osaksi lintu- ja luontodirektiiviä valtioneuvostonkaan ehdottamalla tavalla.

Ympäristövaikutukset kohdassa todetaan myös, että sähkömarkkinadirektiivin muutoksilla koskien YVA-direktiivin liitteen I soveltamisalaa koskevaa poikkeusta voisi olla ympäristövaikutuksia. Ehdotus vaikuttaisi negatiivisesti perustuslain 20 §:n mukaiseen mahdollisuuteen vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Luonnonsuojeluliitto yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että YVA-direktiivin liitteen I soveltamisalaa koskeva poikkeus tulee poistaa ehdotuksesta.

Ehdotuksessa asetetaan määräaikoja latausasemien, tiettyjen energiavarastojen ja pumppuvoimaloiden lupamenettelyille. Ehdotuksesta ei käy selväksi, miten ympäristövaikutusten arviointimenettely suhteutuu lupamenettelylle asetettuihin määräaikoihin. Mikäli mahdollinen arviointimenettely olisi luettava määräaikaan mukaan, lyhentäisi tämä vastaavasti lupamenettelylle jäävää aikaa, sillä Suomessa arviointimenettely toteutetaan ennen lupamenettelyä, mistä on Luonnonsuojeluliiton mielestä jatkossakin pidettävä kiinni. Lyhyet määräajat yhdessä sääntelyn pirstoutumisen ja monimutkaistumisen kanssa todennäköisesti lisäävät lupaviranomaisen resurssitarvetta. Huomattakoon myös, että osa hankekokonaisuuteen liittyvistä päätöksistä kuuluu kuntien itsehallinnon piiriin, mitä ei ole syytä perustuslainkaan mukaan loukata.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta on kuitenkin linjannut, että uusien velvoitteiden myötä tulevat tehtävät resursoidaan pääsääntöisesti luopumalla olemassa olevista tehtävistä tai tehostamalla nykyisten tehtävien hoitamista. Luonnonsuojeluliitto korostaa, että lupaviranomaisen tulee voida hoitaa kaikki sille kuuluvat lakisääteiset tehtävät asianmukaisesti ja luotettavasti, vaarantamatta ympäristön- ja luonnonsuojelun korkeaa tasoa ja johdonmukaisuutta Euroopan unionin ja kansallisiin muihin ympäristötoimiin ja ympäristötavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden. Jos lupaviranomaisen tehtäviä lisätään ja määräaikoja entisestään kiristetään, tulee työhön varattuja henkilöresursseja kasvattaa lisätarpeen mukaisesti. Ympäristöhallinnonkin voimavaroja uhkaavat valtionhallinnon leikkauspaineet, joita ei ole järkevää näihin tehtäviin kohdistaa.

Lisätietoja

Hanna Aho, johtava asiantuntija, 040 628 9495, hanna.aho@sll.fi

Hanna Halmeenpää, liittohallituksen puheenjohtaja, 050 5644 122, hanna.halmeenpaa@sll.fi

Tapani Veistola, toiminnanjohtaja, 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi